

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Заячківська Н. М.

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ
МАТЕРІАЛИ**

**до практично-семінарських занять та самостійної роботи
для магістрів першого курсу філологічного факультету
(денна форма навчання)**

Затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.
Завідувач кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи

проф. Квас О.В.

Львів -2023

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є забезпечення магістрів науковими підходами до педагогічної діяльності у закладі вищої освіти, оволодіння оптимальними формами, методами, засобами навчання і виховання особистості, формування компетентностей, необхідних для проходження педагогічної (асистентської) практики.

Для досягнення мети навчальної дисципліни “Педагогіка і психологія вищої школи” у процесі її викладання необхідно вирішити такі завдання:

- розглянути основні віхи історичного розвитку вищої школи в Україні та світі;
- розкрити зміст ключових педагогічних категорій, які є актуальними для вищої школи;
- ознайомити студентів зі змістом освітнього процесу у закладі вищої освіти;
- навчити планувати, організовувати та аналізувати різні види навчальних занять у вищій школі;
- зацікавити студентів сучасними освітніми технологіями та можливостями їх використання;
- формувати вміння і навички налагодження продуктивної психолого-педагогічної взаємодії зі студентами, враховуючи особливості їх психічного, інтелектуального та індивідуального розвитку;
- проаналізувати специфіку професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи;
- підготувати магістрів до проходження педагогічної практики в університеті.

Під час вивчення курсу „Педагогіка і психологія вищої школи” магістранти повинні оволодіти **знаннями** про:

- історичні етапи розвитку вищої освіти в Україні та світі;
- тенденції розвитку вищої освіти в Україні та зарубіжних країнах;
- сутність, своєрідність освітнього процесу у вищій школі;
- структуру, психолого-педагогічні аспекти організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, критерії відбору, принципи структурування змісту навчального курсу у вищій школі;
- освітні технології;
- норми, критерії оцінювання знань, умінь студентів;
- суперечності, психічні функції, особливості розвитку молодшої людини студентського віку;
- сутність та особливості виховання студентської молоді;
- особливості діяльності педагога вищої школи.

Також передбачено формування **вмінь**:

- творчо використовувати надбання прогресивного педагогічного досвіду вітчизняних та зарубіжних вищих шкіл;
- ефективно організовувати та здійснювати дидактичну і виховну діяльність як викладача і куратора у вищій школі;
- визначати, планувати структуру змісту навчального заняття;
- самостійно проводити лекційні, практично-семінарські заняття;
- ефективно застосовувати традиційні й інноваційні технології та методи навчання у вищій школі;
- формувати психологічно комфортне академічне середовище, спонукати розвиток студентського колективу;
- формувати позитивну навчальну мотивацію студентів і стимулювати їх професійний розвиток.

ТЕМИ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНО-СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. Вища освіта у світовому освітньому просторі (2 год)

1. Освіта як соціальне явище. Зростання ролі вищої освіти в суспільстві.
2. Головні тенденції розвитку вищої освіти в сучасному світі.
3. Суть, мета, завдання, принципи Болонського процесу.
4. Вища школа високорозвинених зарубіжних країн (Англія, США, Німеччина, Японія, Фінляндія тощо) і держав пострадянського простору (за вибором студента).

Завдання для самостійної роботи

- Обґрунтуйте необхідність реформування вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства.
- Ознайомтесь із рейтингом найкращих ЗВО світу та України. Визначте критерії, згідно з якими оцінюють їх діяльність.
- Поміркуйте, що необхідно зробити для того, щоб пришвидшити інтеграцію вищої освіти України у європейський і світовий освітній простір.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. К., 1998.
2. Вища школа України і Болонський процес: Навчальний посібник. Тернопіль, 2004.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К., 2006.
4. Галузинський В.М. Євтух М.Б. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. К., 1995.
5. Кнодель Л.В. Педагогіка вищої школи. К., 2008.
6. Ковальчук Л.О., Ковальчук О.Б. Системи освіти зарубіжних країн: Навч. пос. Львів, 2003.
7. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / Уклад. М.Ф.Степко, Я.Я.Болубаш, К.М.Левківський, Ю.В.Сухарніков. К., 2004.
8. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
9. [Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с.](#)
10. <http://mon.gov.ua>
11. Інтернет-джерела.

ТЕМА 2. Розвиток вищої освіти в Україні: історія та сучасність (2 год)

1. Перші вищі заклади освіти України: Острозька та Києво-Могилянська академії.
2. Проект заснування Батуринського університету (1760 р.) як прогресивне явище в українській вищій освіті.
3. Виникнення та діяльність перших університетів в Україні.
4. Розвиток вищої освіти в Україні у період національно-визвольних змагань (1917-1920 рр.).

5. Українська вища школа зарубіжжя.
6. Структура системи вищої освіти в Україні. Стратегія реформування ВО України на сучасному етапі.

Завдання для самостійної роботи

- Розкрийте своє розуміння вислову Цицерона: „Історія – це свідок минулого, світло Істини, жива пам’ять, вчитель життя, вісник давнини».
- Поміркуйте, яким є внесок українців у розвиток світової педагогічної думки та вищої освіти? Обґрунтуйте свою відповідь.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. К., 1998.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К., 2006.
3. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4e1d91e7-e582-4715-87c4-846d11702b07/content>.
4. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності. Київ, 2005.
5. Левківський М.В., Микитюк О.М. Історія педагогіки: Навчальний посібник. Х., 2002. Педагогіка вищої школи. Одеса, 2002.
6. Микитась В. Давньоукраїнські студенти і професори. К., 1994.
7. Мицько І.З. Острозька академія. К., 1990.
8. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с.
9. Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1391950419561429>
10. Стратегія реформування вищої освіти: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.ua/vnz/reform/43883/>.

ТЕМА 3. Особливості навчального процесу в закладі вищої освіти.

Зміст освіти у вищій школі (2 год)

1. Ступеневість вищої освіти.
2. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти
3. Навчальний план, навчальна програма і підручник у вищій школі.
4. Компетентнісний підхід як основа створення освітніх програм нового покоління.
5. Головні напрями оновлення змісту освіти у вищій школі.

Завдання для самостійної роботи

- Поміркуйте, які принципи навчання більше характерні для вищої школи в порівнянні із середньою?
- Окресліть бажані зміни до філологічної (мовознавчої або літературознавчої) освіти у класичному університеті, ґрунтуючись на особистому досвіді навчання. Запропонуйте вибірккові курси зі своєї спеціальності кваліфікаційних рівнів «бакалавр» або «магістр».
- Висловіть власне бачення фахового філолога щодо творів з української літератури, які, на Вашу думку, мають бути включені до програми для вивчення у середній школі. Які саме варто замінити іншими? Відповідь аргументуйте з точки зору художньо-естетичної вартості твору.

ЛІТЕРАТУРА

1. О.О. Біляковська, І.Я. Мицишин, С.Б.Цюра. Дидактика вищої школи. Львів, 2013.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К., 2006.
3. Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1391950419561429>
4. Кнодель Л.В. Педагогіка вищої школи. К., 2008.
5. М.М. Козяр, М.С. Коваль. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. – Київ : Знання, 2013.
6. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
7. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4e1d91e7-e582-4715-87c4-846d11702b07/content>.
8. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с.
9. https://pidruchniki.com/12881017/pedagogika/meta_zmist_organizatsiya_navchalnogo_prot_sesu_vischiy_shkoli

ТЕМА 4. Сучасні педагогічні технології та їх застосування у вищій школі (2 год)

1. Традиційні методи навчання у вищій школі.
2. Сутність інтерактивних методів навчання («синектики», дискусії, «кейс»-методу, портфоліо, методу проєктів, рольових ігор тощо).
3. Тренінг спілкування як педагогічна технологія (тренінгу партнерського спілкування, сенситивності та креативності).

Завдання для самостійної роботи

- Оберіть тему заняття з фахової дисципліни та наведіть приклади доцільного використання на ньому різних методів навчання.
- Обґрунтуйте умови ефективного застосування групової форми діяльності студентів на практичному (семінарському) занятті.
- На підставі посібника (п. 5 зі списку літератури) розгляньте сутність сучасних інтерактивних методик та продемонструйте у групі 3-5 вправ тренінгу сенситивності, креативності або партнерського спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. О.О. Біляковська, І.Я. Мишишин, С.Б.Цюра. Дидактика вищої школи. Львів, 2013.
2. Інноваційні освітні технології: навчально-методичний посібник / упорядник Л.М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 172 с.
3. Лебедик Л.В., Стрельников В.Ю., Стрельников М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін [Текст]: Навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти / Л. В. Лебедик, В. Ю. Стрельников, М. В. Стрельников. – Полтава : АСМІ, 2020. – 303 с.
4. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К., 2003.
5. П'ятакова Г.П., Заячківська Н.М. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі. Львів, 2003.
6. Стрельников В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі : навч. посіб. / Ю. В. Стрельников, І. Г. Брітченко. – Полтава : ПУЕТ, 2015. – 309 с.
7. Туркот Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Херсон: Олді-плюс, 2013. – 466 с.
8. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с.
9. Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах. К., 2004.

ТЕМА 5. Головні форми організації навчання студентів у вищій школі (2 год)

1. Лекція як основна форма організації навчання у закладі вищої освіти.
2. Організаційно-методичні аспекти організації та проведення практично-семінарських занять у вищій школі.
3. Самостійна робота студентів як провідна форма організації навчання на сучасному етапі.
4. Обговорення та аналіз підготовлених студентами планів-конспектів лекції та семінарського або практичного заняття з фахової дисципліни.

Завдання для самостійної роботи

- Порівняйте, в чому полягають переваги та недоліки лекції як основної форми організації навчання у вищій школі.

- Підготуйте плани-конспекти лекції та семінарського або практичного заняття з фахової дисципліни.
- МікрОВикладання: продемонструйте фрагмент опрацьованого навчального заняття, дотримуючись сучасних вимог та інновацій.
- Запропонуйте шляхи підвищення ефективності самостійної роботи студентів у вищій школі.

ЛІТЕРАТУРА

1. О.О. Біляковська, І.Я. Мицишин, С.Б.Цюра. Дидактика вищої школи. Львів, 2013.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К., 2003. С.129-146.
3. Лекції з педагогіки вищої школи. Навч. посібник / За ред. проф. В. Лозової. Харків, 2006. С.48-136.
4. Методичні матеріали для проходження педагогічної практики студентами Університету (Асистентська практика). <https://pedagogy.lnu.edu.ua/department/pedagogy>.
5. Немченко С.Г. Педагогіка вищої школи : підручник для ст-ів ВНЗ / С.Г. Немченко, О.Б. Голік, О.В. Лебідь. – Донецьк : Ландон-XXI, 2014. – 534 с.
6. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
7. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З.Н.Курлянд, Р.І.Хмельюк, А.В.Семенова та ін. Київ, 2007.
8. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4e1d91e7-e582-4715-87c4-846d11702b07/content>.
9. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с.

ТЕМА 6. Основи психології вищої школи. Студентський період життя людини (2 год)

1. Предмет, основні категорії, завдання психології вищої школи.
2. Психосоціальний розвиток у період юності. Специфіка соціалізації у студентському віці. Статуси та кризи ідентичності.
3. Професійне самовизначення в юнацькому віці.
4. Психологічні особливості кризи професійного становлення.

Завдання для самостійної роботи

- На підставі власного досвіду розкрийте кризи ідентичності в юнацькому віці.
- Розгляньте головні проблеми адаптації студента до умов навчання у вищому закладі освіти.
- Поміркуйте, що можна порадити студентам-першокурсникам для полегшення їхньої адаптації до умов навчання в університеті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с. Навчальний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» / Уклад. А.В. Лисенко – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 102 с.
2. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності. Київ, 2005.
3. Мицишин І.Я. Студент як суб'єкт педагогічної взаємодії у вищій школі. Навч.-метод. матеріали до вивчення теми “Суб'єкти педагогічної взаємодії у вищій школі” з курсу “Педагогіка вищої школи”. Львів, 2007. 56 с.
4. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі. К., 2007.
5. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрів і аспірантів. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с.
6. Психологія вищої школи : підручник / О. І. Власова, В. А. Семиченко, С. Ю. Пашенко, Я. Г. Невідома / за ред. О. І. Власової. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2015.
7. Туркот Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Херсон: Олді-плюс, 2013. – 466 с.
8. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с.

ТЕМА 7. Психологія діяльності та особистості викладача вищої школи (2 год)

1. Поліфункціональність професійної діяльності викладача закладу вищої освіти.
2. Педагогічна культура викладача вищої школи.
3. Аналіз педагогічних ситуацій стосовно спілкування викладача зі студентами.
4. Професійні кризи та деформації професійного розвитку педагога закладу вищої освіти.
5. Особливості професійного вигорання викладача вищої школи.

Завдання для самостійної роботи

- Визначте соціальну значущість праці викладача вищої школи та специфічні риси його професійної діяльності.
- На прикладі власного досвіду визначте, які професійні та особистісні якості необхідно розвивати окремим викладачам закладу о вищої освіти.
- Пройдіть тест за методикою діагностики рівня емоційного вигорання (автор Бойко В.В.). Перевірте ступінь свого психологічного захисту (див. п. 2 списку рекомендованої до семінару літератури).

ЛІТЕРАТУРА

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006.– 384 с.

2. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с. Навчальний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» / Уклад. А.В. Лисенко – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 102 с.
3. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності : навч. посіб. Київ, 2005.
4. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4e1d91e7-e582-4715-87c4-846d11702b07/content>.
5. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрів і аспірантів. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с.
6. Психологія вищої школи : підручник / О. І. Власова, В. А. Семиченко, С. Ю. Пашенко, Я. Г. Невідома / за ред. О. І. Власової. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2015.
7. Теслюк В. М. Основи педагогічної майстерності викладача вищої школи : підручник / Теслюк В. М. – К. : Ліра-К, 2015. – 340 с.
8. Туркот Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Херсон: Олді-плюс, 2013. – 466 с.
9. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с.

ТЕМА 8. Процес виховання у вищій школі (2 год)

1. Модульний контроль знань.
2. Організація виховної роботи у закладі вищої освіти.
3. Реалізація виховної роботи у студентській групі через інститут кураторів.
4. Конфлікти у студентській групі та шляхи їх вирішення.
5. Студентське самоврядування.

Завдання для самостійної роботи

- Окресліть основні завдання викладача вищої школи щодо виховання студентської молоді.
- Поміркуйте, яким має бути інститут кураторства в сучасних умовах діяльності вищої школи. Сформулюйте головні завдання куратора на молодших і старших курсах.
- Запропонуйте пропозиції щодо форм і методів виховання, які сприятимуть підвищенню рівня національного виховання сучасного студентства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006.– 384 с.
2. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4e1d91e7-e582-4715-87c4-846d11702b07/content>.

3. Психологія вищої школи : підручник / О. І. Власова, В. А. Семиченко, С. Ю. Пашенко, Я. Г. Невідома / за ред. О. І. Власової. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2015.
4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с.
5. Козярь М.М., Коваль М.С. Педагогіка вищої школи. К., 2013.
6. Інтернет-ресурси.

📖 НАВЧАЛЬНІ ПРОЄКТИ

Проект №1 «План-конспект лекції з фахової дисципліни».

Проект №2 «План-конспект семінарського (практичного) заняття з фахової дисципліни».

Вимоги до виконання проєктів:

Для виконання завдань необхідно самостійно обрати тему з будь-якої фахової дисципліни і розробити короткий план-конспект заняття. (Обсяг проєкту – до п’яти друкованих сторінок формату А-4). Рекомендації щодо проведення занять та зразки оформлення конспектів можна знайти у рубриці «Методичні матеріали для проходження педагогічної практики студентами Університету (Асистентська практика)».

<https://pedagogy.lnu.edu.ua/department/pedagogy>

[Оформлення конспекту лекційного заняття](https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/5lec.pdf?fbclid=IwAR3N9jaVxxvpWakz4nQB8OEdCNUwfgNm2cUorn8kv4-vOAfe_G9q-UdoQrI) https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/5lec.pdf?fbclid=IwAR3N9jaVxxvpWakz4nQB8OEdCNUwfgNm2cUorn8kv4-vOAfe_G9q-UdoQrI

[Оформлення конспекту практично-семінарського заняття](https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/5sem.pdf?fbclid=IwAR05HxyGSnLFqyT8ZVczUSwaYqYmWw1xbHw4PA7F4FD5_dLRBbrBaGv2QVfs)

https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/5sem.pdf?fbclid=IwAR05HxyGSnLFqyT8ZVczUSwaYqYmWw1xbHw4PA7F4FD5_dLRBbrBaGv2QVfs

! Виконання проєктів є обов’язковим та умовою допуску до заліку.

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТА

Поточний контроль навчально-пізнавальної діяльності студентів на практично-семінарських заняттях:

- доповідь, повідомлення, ґрунтовне розкриття питання – 5 балів;
- активна участь у дискусіях, доповнення – 3-4 бали;
- короткі доповнення – 1-2 бали.

Максимальна кількість балів, отриманих на практично-семінарських заняттях, – 40.

Самостійна робота (навчальні проєкти):

- виконання проєкту «План-конспект лекції з фахової дисципліни» (максимальна кількість балів –15).
- виконання проєкту «План-конспект семінарського (практичного) заняття з фахової дисципліни» (максимальна кількість балів –15).

Підсумковий тест: 30 балів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ:

- 90-100 балів – відмінно (А);
 81-89 балів – дуже добре (В);
 71-80 балів – добре (С);
 61-70 балів – задовільно (D);
 51-60 балів – достатньо (Е).

Рекомендована література**Базова**

1. О.О. Біляковська, І.Я. Мицишин, С.Б.Цюра. Дидактика вищої школи. Львів, 2013.
2. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
3. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4e1d91e7-e582-4715-87c4-846d11702b07/content>.
4. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрів і аспірантів. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с.
5. Туркот Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Херсон: Олді-плюс, 2013. – 466 с.
6. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с.

Допоміжна

7. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник. Київ: Либідь, 1998. 518 с.
8. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006.– 384 с.
9. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с. Навчальний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» / Уклад. А.В. Лисенко – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 102 с.
10. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності : навч. посіб. Київ, 2005.
11. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / І В Зайченко. – 3-е видання. – К. : Ліра-К, 2020. – 512 с.
12. Закон України «Про вищу освіту». Голос України. 2014. №148 (5898). 6 серпня. URL: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>.

13. Заячківська Н. М. Формування готовності викладачів закладів вищої освіти до використання сучасних освітніх технологій у професійній діяльності / Заячківська Н. М. // [Нова педагогічна думка](#). – 2020. – № 3 (103). – С. 36-40.
14. Інноваційні освітні технології: навчально-методичний посібник / упорядник Л.М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 172 с.
15. Кислий В.М. Організація наукових досліджень : навчальний посібник / В М Кислий. – Суми : Університетська книга, 2019. – 224 с.
16. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020.
17. Лебедик Л.В., Стрельніков В.Ю., Стрельніков М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін [Текст]: Навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти / Л. В. Лебедик, В. Ю. Стрельніков, М. В. Стрельніков. – Полтава : АСМІ, 2020. – 303 с.
18. Мишишин І.Я. Студент як суб'єкт педагогічної взаємодії у вищій школі. Навч.-метод. матеріали до вивчення теми “Суб'єкти педагогічної взаємодії у вищій школі” з курсу “Педагогіка вищої школи”. Львів, 2007. 56 с.
19. Микитась В. Давньоукраїнські студенти і професори. К. 1994.
20. Навчальний посібник з дисципліни “Педагогіка вищої школи” / Уклад. А.В. Лисенко – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 102 с.
21. Немченко С.Г. Педагогіка вищої школи : підручник для ст-ів ВНЗ / С.Г. Немченко, О.Б. Голік, О.В. Лебідь. – Донецьк : Ландон-XXI, 2014. – 534 с.
22. Психологія вищої школи : підручник / О. І. Власова, В. А. Семиченко, С. Ю. Пашенко, Я. Г. Невідома / за ред. О. І. Власової. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2015.
23. П'ятакова Г.П., Заячківська Н.М. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі. Львів, 2003.
24. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>.
25. Стрельніков В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі : навч. посіб. / Ю. В. Стрельніков, І. Г. Брітченко. – Полтава : ПУЕТ, 2015. – 309 с.
26. Теслюк В. М. Основи педагогічної майстерності викладача вищої школи : підручник / Теслюк В. М. – К. : Ліра-К, 2015. – 340 с.

Інформаційні ресурси

- Вища освіта України.
- Вісник Львівського університету. Серія педагогічна.
- <http://mon.gov.ua>.
- https://pidruchniki.com/1878100834951/pedagogika/metodologiya_pedagogiki
- https://pidruchniki.com/12881017/pedagogika/meta_zmist_organizatsiya_navchalnogo_prot_sesu_vischiy_shkoli
- <http://studentam.net.ua/content/view/2233/97/>.
- Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка (вул. М. Драгоманова, 5, 17);
- катедральна бібліотека;
- міські бібліотеки м. Львова: бібліотека АН імені В.Стефаника (вул.В.Стефаника, 2);
- Львівська обласна бібліотека (пр. Т.Шевченка, 13).
- Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека (вул.Зелена, 24).

Питання до підсумкового тесту

1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи.
2. Вища освіта як провідний фактор соціального і економічного прогресу у світі.
3. Світові тенденції розвитку вищої освіти на сучасному етапі.
4. Перші навчальні заклади підвищеного типу. Вища школа в ісламському світі.
5. Парадигми університетської освіти. Основні типи університетської освіти (за С. Гессеном).
6. Острозька академія як провісник української вищої школи європейського типу.
7. Києво-Могилянська Академія – центр освіти, культури і науки в Україні у ХУП-ХУШ ст.
8. Проект заснування Батуринського університету (1760 р.) як прогресивне явище в українській вищій освіті.
9. Заснування і діяльність Харківського, Київського та Одеського університетів.
10. Головні віхи розвитку Львівського університету.
11. Розвиток вищої освіти в Україні в період національно-визвольних змагань.
12. Українські вищі навчальні заклади за кордоном.
13. Стан і перспективи розвитку вищої освіти в Україні на зламі ХХ і ХХІ ст.
14. Організаційно-педагогічні основи вищого закладу освіти за Законом України “Про вищу освіту”.
15. Болонський процес як європейська інтеграція систем вищої освіти.
16. Поняття про дидактику вищої школи. Головні принципи навчання у вищій школі.
17. Організація навчального процесу у вищій школі.
18. Зміст вищої освіти. Основні напрями змісту освіти (загальноосвітній, профільний і спеціальнонауковий).
19. Навчальний план і навчальна програма – вихідні державні документи планування та організації навчального процесу у вищій школі.
20. Технологічний підхід в освіті. Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі.
21. Застосування технології модульного навчання у вищій школі.
22. Загальні методи навчання у вищій школі.
23. Застосування інтерактивних методик на заняттях у вищій школі.
24. Методика групової роботи у вищому закладі освіти, її особливості, переваги та недоліки.
25. Організація навчальної роботи із застосуванням синектики.
26. Особливості застосування методу дискусії у навчально-виховному процесі вищої школи.
27. Рольові ігри та їх використання у навчальній діяльності
28. Портфоліо як метод навчання, оцінювання та атестації.
29. Особливості застосування у вищій школі “кейс”-методу.
30. Переваги та специфіка використання методу проєктів.
31. Тренінг спілкування як педагогічна технологія.
32. Використання тренінгових технологій на заняттях з фахової дисципліни у закладі вищої освіти.
33. Поняття про форми організації навчання у закладі вищої освіти.
34. Роль і місце лекції у вищій школі. Основні вимоги до лекції.
35. Основні типи, особливості організації семінарських занять у вищій школі.
36. Самостійна робота студентів, її основні види.
37. Основи педагогічного контролю у вищій школі.
38. Основні види і методи оцінювання у вищій школі.
39. Предмет, основні категорії, завдання психології вищої школи.
40. Особливості психічного і соціального розвитку юнацького віку та їх врахування в педагогічній діяльності викладача вищої школи.

41. Типологія особистості викладача та студента.
42. Особливості адаптації студентів до освітнього процесу у вищій школі.
43. Період навчання у вищих навчальних закладах як важливий період соціалізації людини.
44. Специфіка соціалізації у студентському віці.
45. Професійне самовизначення в юнацькому віці.
46. Мета і зміст виховання студентської молоді в навчальний і позанавчальний час.
47. Сучасні проблеми, шляхи і засоби виховання студентів.
48. Формування студентської спільноти.
49. Реалізація виховної роботи у групі через інститут кураторів.
50. Студентське самоврядування.
51. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.
52. Культура педагогічної комунікації у вищому закладі освіти.
53. Професійні кризи та деформації професійного розвитку педагога вищої школи.
54. Особливості професійного вигорання викладача вищої школи.

Розробила:

доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Заячківська Н.М.